

Άγιοι Θεοφάνης και Θεόδωρος οι Γραπτοί, Πώς ο εικονομάχος αυτοκράτορας χάραξε στα πρόσωπά τους ιαμβικούς στίχους

/ Αγίων και Γερόντων παραινέσεις

Οι δύο αδελφοί Ομολογητές Άγιοι Θεοφάνης και Θεόδωρος οι Γραπτοί.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Επιστολή του αγίου Θεοδώρου του Γραπού προς τον αρχιεπίσκοπο Κυζίκου Ιωάννη και τους λοιπούς Χριστιανούς στην οποία περιγράφει τις τιμωρίες που υπέστη μαζί με τον κατά σάρκα αδελφό του Θεοφάνη για τις αγίες εικόνες από τον αυτοκράτορα Θεόφιλο. Οι δύο αδελφοί μεταφέρθηκαν από τον μικρό νησί της

Προποντίδας Αφουσία το οποίο ήταν τόπος εξορίας στην Κωνσταντινούπολη.

«Εάν σιωπήσω τα βάσανα, τα οποία μας έκαναν οι μισόχριστοι, ζημιούνται οι φιλόχριστοι. Λοιπόν ας τα είπω με βραχύτητα [εν συντομία] εις δόξαν Θεού και πολλών ωφέλειαν, μάλιστα διά να φαίνεται το σαθρόν και αραχνώδες [αβάσιμο, δόλιο και χωρίς έρεισμα] δόγμα των ασεβών. Όταν έφθασαν εις την Αφουσίαν οι υπηρέται του βασιλέως μάς ήρπασαν με βίαν πολλήν και ταχύτητα ερωτώμεν την αιτίαν τούτου [ρωτήσαμε γιατί μας το κάνουν αυτό].

Οι δε έλεγον, ότι δεν εγνώριζον, ειμή μόνον ότι τους προσέταξεν ο βασιλεύς να μας υπάγουν εις το Βυζάντιον [στην Κωνσταντινούπολη] τάχιστα [όσο γίνεται πιο σύντομα]· εις το οποίον εφθάσαμεν εις τας οκτώ του Ιουλίου, και μας εφυλάκισαν εις το πραιτώριον [εδώ η έδρα του επάρχου].

Μετά εξ ημέρας μας εξέβαλεν ο έπαρχος και μας ωδήγησεν εις τον βασιλέα, όστις ήτο πολλά θυμωμένος, πριν δε να ερωτήση ημάς τίποτε, προσέταξε να μας δείρουν εις τας όψεις, και ούτως εκτύπησαν εις το πρόσωπόν μας τόσα ραπίσματα, ώστε έπεσα εις το υποπόδιον του βασιλέως, μη δυνάμενος να ίσταμαι [να στέκομαι] όρθιος.

Τότε μας ηρώτησεν ο βασιλεύς λέγων·

«Διατί ήλθετε προς ημάς, αναιδέστατοι»;

Ταύτα λέγων μας παρετήρει με βλέμμα άγριον, έχων δε και εις τας χείρας χαρτίον, λέγει προς τον έπαρχον·

«Λάβε αυτούς και χάρατε [χάραξε] εις τα πρόσωπά των τους στίχους τούτους, έπειτα παράδωσε αυτούς εις δύο Σαρακηνούς, να τους υπάγουν εις την χώραν των», ταύτα δε ειπών ενεχείρισε και το χαρτίον εις τον έπαρχον.

Ήτο δε εκεί πλησίον εκείνος όστις συνέθεσε τους στίχους, Χριστόδουλος καλούμενος, όστις προσετάγη [τον διέταξαν] και τους ανέγνωσε να τους ακούσωμεν, ήσαν δε οι στίχοι ούτοι ιαμβικοί· έπειτα γινώσκων ότι είμεθα πεπαιδευμένοι [μορφωμένοι] εις τα ποιητικά, είπε προς ημάς ο τύραννος· «Μη στενοχωρείσθε, εάν δεν είναι τόσον καλοί οι στίχοι ούτοι».

Έτερος δε τις, διά να φανή ευγνώμων προς αυτόν, απεκρίθη· «Δεν είναι άξιοι διά στίχους καλλιτέρους, δέσποτα».

Είναι δε οι στίχοι, τους οποίους εχάραξαν εις τα μέτωπά μας, οι εξής:

«Πάντων ποθούντων προστρέχειν προς την πόλιν

Ὅπου πάναγνοι του Θεοῦ Λόγου πόδες
Ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
Ὡφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμῷ τῷ
Σκευῆ πονηρὰ δεισιδαίμονος πλάνης,
Εκεῖσε πολλά λοιπόν ἐξ ἀπιστίας
Πράξαντες δεινὰ αἰσχροῦ δυσσεβοφρόνως,
Εκεῖθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται
Πρὸς τὴν πόλιν δε τοῦ κράτους πεφευγότες
Οὐκ ἐξαφήκαν τὰς ἀθέσμους μωρίας.
Ὅθεν γραφέντες ὡς κακούργοι τὴν θεάν
Κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν».

[Μεταφορὰ στα νέα ἐλληνικά:

«Ἐπειδὴ ὅλοι ποθοῦν νὰ πάνε στὴν πόλη, ὅπου στάθηκαν τὰ πάναγνα πόδια τοῦ Θεοῦ Λόγου
με σκοπὸ νὰ συνενωθεῖ ἡ οἰκουμένη, παρουσιάσθηκαν στὸν σεβάσμιό αὐτὸν τόπο
καὶ τὰ πονηρὰ αὐτὰ δοχεῖα τῆς δεισιδαίμονος πλάνης. Εκεί λοιπόν, ἀφοῦ ἐπραξαν
λόγω τῆς ἀπιστίας τοὺς πολλά καὶ φοβερά αἴσχη με φρόνημα μισητὸ στὸν Θεό,
ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ ἐκεῖ ὡς ἀποστάτες. Καὶ ὅταν κατέφυγαν στὴν πόλη τοῦ
κράτους, δὲν ἐγκατέλειψαν τὶς παράνομες ἀνοησίες τοὺς. Γι' αὐτὸ, ἀφοῦ
καταγράφηκαν ὡς κακούργοι στὰ μέτωπά τοὺς κατακρίνονται καὶ διώχονται
πάλιν»].

Μετάφραση ἀπὸ:

<https://iconandlight.wordpress.com/tag/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%BF%CF%85-%CF%83%CE%BF%CF%85%CF%81%CF%8C%CE%B6/>

Ἀφοῦ μᾶς ἀνέγνωσαν τοὺς στίχους, προσέταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ μᾶς βάλουν εἰς τὸ
πραιτώριον καὶ λαβόντες ἡμᾶς ἐξέβαλον ἀπὸ τὸ παλάτιον, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα
πάλιν μᾶς ἐπέστρεψαν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ μᾶς λέγει·
«Ἐσεῖς θέλετε νὰ καυχᾶσθε, ὅταν υπάγετε εἰς τὸν τόπον σας, ὅτι με περιεπαίξατε,
διὰ τούτο πρέπει νὰ σας ἐμπαίξω καὶ ἐγὼ πρότερον».

Ταῦτα λέγων αὐτός, μᾶς ἐξέδυσαν, καὶ ἔδειραν πρῶτον ἐμὲ εἰς τὴν ράχιν καὶ εἰς
τὸ στήθος ἀνηλεῶς, διότι ὁ τύραννος τοὺς ὠρkiζε νὰ με τύπτωσι [κτυποῦν]
δυνατὰ καὶ ἀσπλαγχνα· ἐγὼ δὲ ὠραν πολλὴν μαστιγούμενος, ἐφῶναζα λέγων·
‘Δὲν ἐπταίσαμεν [φταίξαμε] εἰς τὴν βασιλείαν σου’· καὶ πάλιν· ‘Κύριε ἐλέησον’, καὶ
πάλιν· ‘Κύριε ἐλέησον, καὶ Ἁγία Θεοτόκε, βοήθησον’.

Ἐπειτα ἔδερναν και τον αδελφόν μου Θεοφάνην, ὅστις ομοίως προσηύχετο επικαλούμενος την θείαν βοήθειαν.

Αφού λοιπόν μας ἔδειραν ὅσον ἠθέλον, μας ἔβαλον το εσπέρας εις το πραιτώριον· και μετά ημέρας τέσσαρας ἔφεραν ημάς εις τον ἑπαρχον, ὅστις ηπείλει να μας δώση φρικτά κολαστήρια, ἔπειτα να χαράξη τους δώδεκα (12) στίχους εις τας ὄψεις μας και να μας παραδώση εις τους Σαρακηνούς κατά το βασιλικόν πρόσταγμα.

Ἡμεῖς δε του αποκρινόμεθα [του απαντήσαμε] ὅτι 'εἴμεθα ἔτοιμοι να υπομείνωμεν μυρίουσ θανάτους κάλλιον [καλύτερα], παρά να συγκοινωνήσωμεν [να συμφωνήσουμε] μετ' αυτών εις την αίρεσιν, καν τους οφθαλμούς μας εξορύττωσι [ἀκόμη και αν μας βγάλουν τα μάτια], καν εις το πυρ μας καύσουν, καν εις ἄλλην δεινοτέραν μας παραδώσωσι βάσανον [ἀκόμη και σε χειρότερο βάσανο μας υποβάλουν]'.

Τότε λοιπόν ιδόντες το αμετάθετον της γνώμης ημών μας εσφράγισαν με το πεπυρωμένον [πυρακτωμένο] μέταλλον, εις το οποίον ἦσαν τυπωμένοι οι ἄνωθεν ἰάμβοι, και ελάβομεν οδύνην ανείκαστον [και νιώσαμε πόνους αφάνταστους] ἀπό το δεινόν [ἀπό το φοβερό] εκείνο μηχάνημα, διότι εἴμεθα πρησμένοι και πονεμένοι ἀπό τους προηγούμενους δαρμούς και τας μάστιγας.

Μας εβασάνιζον δε ἕως ου ενύκτωσε και ἔπαυσαν· τότε δε εἶπομεν προς τον ἑπαρχον·

'Γίνωσκε βέβαια, ὅτι ὅταν υπάγωμεν εις τον Παράδεισον και μας ἴδωσι τα Χερουβίμ, θέλουν ευλαβηθῆ τας ὄψεις μας, και θα μας κάμουν τόπον να εισέλθωμεν ευφραινόμενοι [ευχαριστημένοι], επειδή ἄλλος τις ποτέ δεν ηξιώθη ως ημεῖς να χαράξουν διά τον Δεσπότην Χριστόν την ὄψιν του'.

Ἡμεῖς μεν εδηλώσαμεν μόνον τα αναγκαιότερα [εμεῖς, λοιπόν, σας αναφέραμε τα βασικότερα ἀπ' ὅσα υποφέραμε], τα δε λοιπά, ὅσα συνέβησαν, ἄλλοι ας τα διηγούνται σαφέστερα, επειδή δεν μας ἐπόμευσαν [διαπόμευσαν] εις τόπον ἀπόκρυφον [κρυφό], ἀλλά φανερά εις το θέατρον, και μας ἔβλεπον ἅπαντες, οι οποίοι ας μαρτυρήσουν τα ἐπίλοιπα [τα υπόλοιπα]».

Ἡ μνήμη του αγίου Θεοδώρου του Γραπτού τιμάται στις 27 Δεκεμβρίου.

Από τον «Μέγα Συναξαριστή της Ορθοδόξου Εκκλησίας», μήνας Δεκέμβριος, τόμος 12ος.

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN